

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Koemme hyvänä ja selkeyttävänä seikkana, että ehdotuksessa on mukana tarkennus varhaisiästä. Tämä selkeyttää myös nykyistä monitulkintaisuutta varhaisiän opetuksen kuulumisesta taiteen perusopetuksen piiriin, jättämättä kuitenkaan muita ikäryhmiä ulkopuolelle.

Taiteen perusopetuksen tarjonnan laajentamista selkeämmin myös aikuisväestölle tulisi arvioida kriittisesti, jottei muutos vaaranna riittäviä lasten ja nuorten harrastamiseen kohdennettuja, valtion budjetissa esitettyjä resursseja. Lakiteksti tulisi muotoilla siten, että lasten ja nuorten ensisijaisuus säilyisi.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Yhden oppimäärän malli sekä opintopisteisiin siirtyminen selkeyttää taiteen perusopetuksen asemaa osana koko valtakunnan tasoista opetusjärjestelmää, sekä siitä viestimistä nykyisille ja potentiaalisille oppilaille ja heidän vanhemmilleen.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Momentissa 3 kuvatut, luvassa määrättävät ehdot tulisi muotoilla siten, etteivät ne estä yli kuntarajojen ulottuvaa verkostomaista toimintaa, jota lakiuudistuksessa pyritään yleisesti edistämään.

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Viimeinen momentti puutteiden korjaamiselle tai muutosten toteuttamiselle on tärkeä, ja sitä ilman muutosehdotus olisi tältä osin nähtävä puutteellisena.

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Lain muotoilussa tulisi kiinnittää huomiota siihen, ettei 2 momentin kirjauksella ole negatiivista vaikutusta esimerkiksi koulutuksen järjestäjän toiminnan yleishyödyllisyyden tulkinnassa, kun taiteen perusopetuksen rinnalla järjestettyä muuta, usein maksullista toimintaa ei sisällytetä jo

tarkoitukseen ja tavoitteisiin kuten nykyisessä laissa. Tämän muun toiminnan järjestäminen on usein merkittävä omarahoitusosuuden hankkimisen keino taiteen perusopetuksen järjestämisen edellytysten täyttymiseksi.

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Yhteistyön lisäämiseen kannustaminen on kannatettavaa. Olisi hyvä tarkastella myös mahdollisuutta monitaiteisuuteen ja opintomoduleihin taiteenalojen välillä opintokokonaisuuden osana. Tämä voisi synnyttää merkittävää yhteistyötä oppilaitosten välillä, ja osaltaan parantaa myös eri taiteenalojen maantieteellistä saavutettavuutta. Mahdollisuus suorittaa taiteen perusopetuksen opinnot yhteisenä, useamman taiteenalan (ja siis mahdollisesti myös oppilaitoksen) kokonaisuutena, voitaisiin sitoutumista pitkäjänteisen taiteen perusopetukseen harrastamiseen parantaa.

Jos yhteistyö ilman vapaaehtoisuutta pitää sisällään esimerkiksi selitetekstissä (OKM 2025:16, s. 63) mainitun varhaiskasvatuksen ja taiteen perusopetuksen välisen yhteistyön, onko laissa sisäankirjoitettuna tavoite siirtymästä siihen, että esimerkiksi kuntien kulttuurityöpajaopetus olisi jatkossa enemmän taiteen perusopetuksen oppilaitoksen velvollisuus kuin korvausta vastaan tarjoama palvelu? Siinä tapauksessa muutoksesta syntyvät kustannukset tulisi ottaa huomioon jo taiteen perusopetuksen budjetoinnissa, kun esitetty yhteistyö olisi mahdollisesti valtioneuvoston asetuksella toimeenpantavissa.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

On tärkeää, että vastuutehtäville jyvitetty rahoitus on riittävää, jotta vastuutehtävää voisi reaalisesti hakea myös yksittäisen taiteenalan opetusta tarjoava oppilaitos, jolloin myös oppilasmääriltään ja opetustarjonnaltaan pienempien taiteenalojen erityistarpeet tulisi huomioiduksi yhteisessä kehitys- ja uudistustyössä. Tällä hetkellä tällaisten toimijoiden osalta laajat, mutta höydylliset kehityshankkeet toteutetaan osin tai pääsääntöisesti hankerahoituksella palkatun lisätyövoiman avulla, ja ehdotettu vastuutehtävä sille osoitettuine rahoituksineen voisi hyvin palvella tätäkin toimintamuotoa. Riittävä rahoitus turvaa myös hankkeiden vaikuttavuuden.

Nämä seikat tulisi ottaa vakavasti huomioon pykälän 4 momentissa mainittavan valtioneuvoston asetuksen tasolla, mutta parempi olisi jos ne huomioitaisiin jo tämän lakiehdotuksen muotoilussa.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Esitys on kannatettava monipuolisen, ohjaavan ja kannustavan arvioinnin osalta. On myös hyvä, että maininta päättötodistuksen antamisesta on lisätty lakiin. Opetussuunnitelman perusteiden

taiteenalakohtaisilla ohjeilla arvioinnin kriteereistä ja toteuttamisesta sekä todistuksista ja niihin merkittävistä tiedoista tulee olemaan merkittävä rooli lain tasapuolisessa toteuttamisessa.

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Esitys on kannatettava taiteen perusopetuksen seurannan ja kehittämisen näkökulmasta. Toisaalta olisi myös toivottavaa, että veloitettujen seurantamittareiden ja -tilastointien tuottamiseen tarjottaisiin koko taiteen perusopetuskenttää koskevaa ohjeistusta.

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Ehdotettu rahoitusmalli lisäkriteereineen kannustaa pedagogiseen laatuun panostamiseen, kun oppilaita halutaan sitouttaa enenevissä määrin pitkäjänteiseen opiskeluun.

Toisaalta, jos oppilaitokset on rohkaistu pitämään kiinni kynsin ja hampain oppilaasta koko oppimäärän ajan, voiko silloin mahdollisuudet esimerkiksi kattavampaan oppilaitosyhteistyöhön ja oppilaan monipuolisemman taiteen perusopetuksen polkuun itse asiassa vähentyä?

Jos tätä rahoituskriteeriä tarkasteltaisiin jaksotettuna, se saattaisi olla sekä oppilaitosten että oppilaiden näkökulmasta kiinnostavampi (verrattaessa esimerkiksi yliopistotason opintojen jakautumista pääaineeseen ja sivuaineisiin). Jos olisi mahdollista suorittaa taiteen perusopetuksen opinnot yhteisenä useamman taiteenalan (ja siis mahdollisesti myös oppilaitoksen) kokonaisuutena, tulisi määrittää kuinka suuri osuus pääainetta olisi oltava suhteessa sivuaineisiin, jotta todistus voidaan antaa pääaineesta.

Lisäksi on tärkeää seurata uuden rahoitusmallin vaikutusta ja toimivuutta, sekä tarvittaessa tehdä havaittujen epäkohtien korjauksia.

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Arkkitehtuurin taiteen perusopetuksen toteuttamisen kannalta on tärkeää, että taiteenalan ylempi korkeakoulututkinto ja korkeakoulututkinto ovat kelpoisuuden osoittajina. Kelpoisuuden rajaaminen ainoastaan asianomaisen taiteenalan opettajan kelpoisuuden tai vähintään 60 opintopisteen laajuisen opettajan pedagogisten opintojen omaaville henkilöille tekisi opetuksen tarjonnan arkkitehtuurissa lähes mahdottomaksi.

Arkkitehtuurin erityispiirre taiteenalanana on, että korkeakoulututkinnon suorittaneet siirtyvät suurimmalta osalta ammatinharjoittajiksi. Oppilaitoksen tarjoama, jokaiselle uudelle opettajalle pakollinen, ja jatkuva pedagoginen sisäinen koulutus on jo nykyisellään tukemassa opettajien pedagogisia taitoja ja niiden kehittymistä.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Yleinen kommentti: Jo yllä lausutun lisäksi alleviivattakoon, että saavutettavuuden parantamisen tavoitteena olisi hyvä tarkastella alueellisen tarjonnan lisäksi erityisen tuen tarpeen nykytila ja lisääntyminen taiteen perusopetuksen opetusryhmissä. Numeerisiin tilastointeihin perustuvat rahoitusmallit eivät riittävällä tavalla huomioi näitä erityisen tuen tarpeen opetuspaikkojen vaatimia lisäresursseja. Jos siis halutaan parantaa saavutettavuutta, tulisi myös erityisen tuen tarpeet ottaa huomioon opetuksen resursoinnissa.

Räsänen Jaana
Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki